

MLADŠÍ ŠKOLNÍ VĚK

6/7 – 11/12

Mladší školní věk

- začíná vstupem do školy
- před nástupem do školy se zjišťuje **školní zralost**
- **tělesná zralost:**
  - změna tělesných proporcí
  - hlava není proti tělu již tak velká
  - hrudník je protažený, trup je zploštělý
  - děti dosáhnou rukou přes hlavu na ušní lalůček = *filipínská míra*
  - vyspělost hrubé i jemné motoriky (koordinace zraku a ruky, lateralita)
  - míra zralosti CNS
- **kognitivní vývoj:**
  - vyvinuty poznávací procesy, hotový základní vývoj řeči
  - dítě by mělo umět dodržet pokyny, vůlí ovládaná pozornost (krátkodobá)
  - mělo by již vnímat detaily

Mladší školní věk

➤ **motivační a sociální zralost:**

- dítě musí být schopno odloučit se od rodiče
- schopno orientace na činnost, kontrola okamžitých nápadů a impulzů
- kooperační schopnosti při činnostech
- umět se podřídit jiné dospělé osobě (nejen rodičům)

➤ **Kernův test školní zralosti:**

- kresba mužské postavy
- napodobování psacího písma
- obkreslení skupiny bodů
- + počítání do 10 (20)
- + básnička, říkanka

Mladší školní věk

Tělesný vývoj a rozvoj motoriky

- období **latence** (klidu), zpomalení růstu i hmotnosti (kolem 8. roku věku)
- posiluje se odolnost organismu, zvyšuje se objem srdce, hmotnost mozku, zdokonaluje se činnost svalů a kloubů
- **pohyby** – účelnější, přesnější, rychlejší, koordinovanější, (radost z pohybu)
- zájem o sport, pohybovou aktivitu

Vývoj poznávacích procesů

- dítě chce pochopit a poznat svět (ne pasivní příjem informací, ale **aktivní** účast na poznávání)
- vytrvalost, zvědavost
- **vnímání** – cílevědomé, zaměřené na poznávání vlastností předmětů a jevů
- 10.-11.rok – vnímání stejně přesné jako u dospělého (zraková ostrost, rozlišení barev a velikosti, sluchová a hmatová citlivost)

Mladší školní věk

- **představivost** – dítě rozlišuje fantazii od skutečnosti
- **paměť**
  - na počátku šk.docházky – neúmyslná, mechanická, bezprostředně spojená s vnímáním (názornost)
  - později – záměrné zapamatování, racionalita, logický úsudek
- **pozornost** – rozhoduje o kvalitě ostatních poznávacích procesů (úspěšnost x neúspěšnost ve škole)
  - na počátku šk.docházky – krátkodobá, spontánně zaměřená, převládá vzruch nad útlumem (neschopnost odolávat rušivým vlivům)
  - vůlí ovládaná pozornost je vyčerpávající (čím nižší šk.ročník – tím častější buzení pozornosti, krátkodobé úkoly, různé formy práce, relaxační chvílky, hra ve výuce)

Mladší školní věk

Myšlení

- stadium **konkrétních operací**
  - dítě dokáže pochopit zahrnutí prvků do tříd, rozřazuje předměty podle kritéria, chápe zachování množství, příčinné vztahy
  - dítě je schopno pracovat v **názorně předmětové** rovině (musí vidět skutečné předměty nebo jejich zobrazení)

Řeč

- dítě prakticky ovládá **mateřský jazyk** (interindividuální rozdíly ve slovní zásobě, skladbě řeči, výslovnosti) – záleží na podnětnosti prostředí (zejména rodiny)
- učí se **psát a číst** – zpočátku velmi náročné – vyžaduje souhru funkcí analyzátorů (sluchového, zrakového, kinestetického) – podmíněno kvalitou smyslů

Mladší školní věk

Emocionální vývoj a socializace

- ústup lability a impulzivity, schopnost seberegulace
  - dítě chápe širokou škálu citů, emocionální stránka má vliv na úspěšnost a spokojenost (i ve škole)
  - rozvoj vyšších citů (estetické, etické, sociální, intelektové)
  - trvá značná citová ovlivnitelnost
  - hodnotová orientace a sociální kontrola – zpočátku labilní, závislé na situaci a autoritě
- morální vývoj – silně ovlivněn výchovnými postupy
  - **sebepojetí** – kladné hodnocení – významné pro duševní výkonnost i celkové zdraví dítěte + vytváření vlastní identity
  - podstatný je subjektivní pocit úspěšnosti či neúspěšnosti ve škole (trvalejší neúspěch – ohrožení hodnoty vlastního „já“ – pocity méněcennosti, bezmocnosti, úzkosti)

Mladší školní věk

Školní docházka – role žáka

- období extraverze, kolektivního života a vztahů
- **pro dítě** – nové společenské postavení, odpoutávání se od rodiny, zájem o sebe a o úspěch ve škole, později zájem o kolektiv ve třídě, pocit odpovědnosti, rozvoj kamarádských vztahů, trvalých přátelství
- oddělené chlapecké a dívčí skupiny (rozdílné aktivity)
- **vztah k učiteli** – zpočátku velmi nekritický (obdiv, náklonnost, ale i strach)

Hlavní činnosti ml.škol.věku

- **učení a práce** – plnění zadaných úkolů
- **hra** – diferencovanější, oblíbené hry: konstruktivní, pohybové, soutěživé, společenské (se složitějšími pravidly)
  - slouží k relaxaci a odreagování od školních povinností
- **počátky zájmů** – zpočátku přechodný charakter, dítě zkouší různé aktivity